

Κωνστάνος Δημά
Η ΔΑΣΚΑΛΑ

"Le vrai courage, c'est, au-dedans de soi, de ne pas céder, ne pas plier, ne pas renoncer. Etre le grain de sable que les plus lourds engins, écrasant tout sur leur passage, ne réussissent pas à briser".

Jean-Pierre Vernant

Με το που εγκαταστάθηκε σ' αυτή την πόλη είχε έρθει αντιμέτωπη με τα τεχνάσματα της αφιλόξενης και δουλοπρεπούς υποκρισίας. Και μέσα σε μια απελπισμένη φυγή, κλεισμένη στον εαυτό της, προσπάθησε να προσποιηθεί πως δεν την απασχολούσε.

Ξαπλωμένη ανάσκελα στο κρεβάτι και με τα χέρια σταυρωμένα πάνω στην κοιλιά της νιώθει τον κόμπο που σφίγγει τα σωθικά της. Οι τοίχοι του διαμερίσματος στενοί. Η αίσθηση ότι βρίσκεται ανάμεσα σε βάραθρα και γκρεμούς δυνατή. Ψάχνει, γεμάτη απελπισία, κάποιο σημείο για να πιαστεί.

Βαρύ φορτίο η καταγωγή.

Βγαίνει σε δρόμους έρημους. Αναπνέει βαθιά για να ξεφορτωθεί τις εικόνες με τα πετραδάκια που συνθέτουν το ψηφιδωτό εκείνων που την τσακίζουν. Ρουφάει τον ελεύθερο αέρα μες στην προσπάθεια να διώξει την αίσθηση που ξεπερνάει τις δυνάμεις της.

Δεν την μπορεί την υποκρισία. Και είναι αναγκασμένη να τη συναντάει καθημερινά. Για να της αποκαλυφθεί

σιγά σιγά. Στην πιο ακραία εκδήλωσή της. Στο πρόσωπο των ευνοημένων. Και σε κείνους που παίζουν το παιχνίδι τους προκειμένου να παγιώσουν τις θέσεις τους.

Το παιχνίδι της κατασκοπίας, της αμαύρωσης της τιμής και του διασυρμού.

**

*

Ποιο το background αυτής της πολυεθνικής πόλης; Ψάχνει απελπισμένα να βρει κάτι που να θυμίζει τη συνύπαρξη γονιδίων και θρύλων, την παρουσία σοφών ή κάποιου ονειροπόλου στο παρελθόν. Δεν παύει να ξεπερνά τον εαυτό της αναζητώντας στοιχεία που θα μπορούσαν να καταστήσουν αυτόν τον τόπο αξέχαστο. Δε βρίσκει τίποτε άλλο από την επιβουλή της εξουσίας.

Ποιος άλλος θα μπορούσε να γίνει το ποιο αντιπροσωπευτικό σύμβολο των Βρυξελλών αν όχι ο Γοδεφρείδος του Βουιλώνιου που ηγήθηκε την Πρώτη Σταυροφορία κι έγινε βασιλιάς των Ιεροσολύμων; Καβάλα στο άλογό του κατέληξε στο κέντρο της Βασιλικής Πλατείας έτοιμος να υποδεχτεί κάτω από τη σημαία της Ενωμένης Ευρώπης τις μυριάδες κατακτήσεις της εύνοιας. Λάμπει αυτή στο πρόσωπο όλων εκείνων που στρέφονται στην πρωτεύουσά της φωνάζοντας με δέος το όνομά της.

Ο σταυρός τίθεται ξανά και ξανά στην υπηρεσία της εξουσίας. Σταυροφορία που εκκινεί και πάλι ο θεός Χρήμα.

Αλιμονο σε κείνους που δεν ακολουθούν το ρεύμα. Τον καρφώνουν πάλι. Πισώπλατα. Στις μέρες μας, όμως, με γάντι από βελούδο, με αγγελικό χαμόγελο και, όπως πάντα, με απαράμιλλη διπλωματία.

Σταυρώνουν αμείλικτα ασκώντας ψυχολογικό πόλεμο.

*

Σήμερα το συναπάντημα των λαών στην πρωτεύουσα της Ευρώπης αναζωογονείται με την άφιξη όλο και περισσότερων ξένων υπαλλήλων.

Ξένη υπάλληλος κι εκείνη. Ξένοι υπάλληλοι και οι συνάδελφοι: καθηγητές και δάσκαλοι. Όλοι για να υπηρετήσουν ως φορείς ενός πανάρχαιου πολιτισμού τα παιδιά της τρίτης γενιάς των ομογενών τους.

Εκείνη ξενιτεύτηκε ξανά. Τούτη τη φορά υποκινούμενη ν' ασχοληθεί με τους Έλληνες ως πολίτες του κόσμου.

Τρίβει τα μάτια της για να δει καθαρά αυτό που αντικρίζει. Το κλίμα εδώ δεν αναλογεί σε τίποτε απ' όσα είχε φανταστεί. Βαριά σύννεφα πέφτουν κάθε τόσο πάνω από την πόλη. Μούχλα μυρίζει. Περνάει μες στα κτήρια. Σε κείνα κυρίως που αγκαλιάζουν τη φρόνηση των υπηκόων της.

Στα έδρανά τους βασιλεύει το πιο αγανές της ερήμου του ελληνικού πολιτισμού.

*

Η ομίχλη διαλύεται στο προαύλιο του σχολείου. Κάτι τραβάει την προσοχή της. Σκύβει. Μαζεύει ένα χαρτί όλο πρόκληση. Πάει να το πετάξει. Ύστερα βάζει τα γυαλιά και διαβάζει, όπως τότε που πίστευε ακόμα στην ηδονή της κραυγής. Φυλλομετράει την **απορία** των παιδιών καθώς

μέσα στην ασάφεια των ημερών
100 ελληνικές ψυχές
-με άρωμα αμιάντου στο λυγιστό ακόμα σώμα τους-
ζητάνε
τη συμπαράσταση
των γονιών που διστάζουν

*Μας αποκαλούν
ταραξίες και λουφιδόρους
μας απειλούν
με απουσίες και με μέτρα
εκείνοι
που μας παρουσιάζουν
το σχολείο της πιο κακόφημης γειτονιάς
ως τη «μόνη λύση»*

βουβή
η λέξη «αποχή»
πέφτει
ομόφωνα
σαν αστραπή

ψάχνοντας για ένα φως στην ιστορία
κάτω απ' το μουλιασμένο βλέμμα των σύννεφων
ο διστακτικός ήλιος ανταμώνει
τη μέθη της νιότης

παίρνει τη θέση της
στις καρτέλες και στα θρανία
κι απολαμβάνει
την αιωνιότητα της αναβλύζουσας στιγμής

ημέρα γιορτής σιωπή ασυνήθιστη

ο συνήθης ήχος της βροχής ηρεμεί το άγχος και τη
συγκίνηση

χορός τραγούδι ποίημα
εκτελούνται με σφρίγος
και –όπως πάντα–
υπό τη φροντίδα της καθοδήγησης

και πάλι η όλο στοργή υπόσχεση

Δόθηκε από τις αρχές το πράσινο φως
προς την αναζήτηση νέας σχολικής στέγης

με σαράκι στην ψυχή
και με σφραγισμένα χείλη

οι μαθητές απορούν

*γιατί άραγε όλα τα κτήρια που έχουν βρεθεί
είναι όλως τυχαίως χειρότερα από το δικό μας*

*γιατί δεν κοιτάνε και στις καλές γειτονιές;
μήπως για να μας πουν του χρόνου:*

Το σχολείο σας είναι ό,τι καλύτερο υπάρχει!

Γιατί; Απορεί και κείνη.

Είχε το κουράγιο να πιστεύει ότι οι Βρυξέλλες θα ήταν η στάση της προσφοράς που έπρεπε να κάνει για να αποχαιρετήσει πιο εύκολα την ενεργή ζωή.

Ψάχνει να παρηγορηθεί μέσα στην φευγαλέα ανακούφιση της εργασιοθεραπείας.

Πόνος, μοναδικός η ατελείωτη αίσθηση δυσaréσκειας.

*

Στις προσδοκίες της προστέθηκαν οι απαράλλακτες ελπίδες και τα πρωτεία του οδυνηρού μαρτυρίου της δασκάλας με φήμη δεξιάς.

Χίμαιρα αποδείχτηκαν και τα δικά της όνειρα. Η πραγματικότητα της αποκάλυψε τα υπόγεια ρεύματα της ζωής και τους ποταπούς αφέντες που την κρατούσαν αιχμάλωτη.

Η σιγουριά της ότι στις Βρυξέλλες θα μπορούσε να πετάξει κλονίστηκε ανεπανόρθωτα. Ταπεινωμένη και ταραγμένη φτερούγισε εδώ κι εκεί μέχρι να καταλάβει τι συνέβη.

Ήταν επτά δάσκαλοι. Κατήγγειλαν την αγορά της σχολικής στέγης. Διώχθηκαν. Τους απείλησαν με πειθαρχικό. Δικαιώθηκαν ύστερα από πολιτική παρέμβαση.

Τώρα υπερασπίζεται τη φήμη της ως δασκάλας. Μόνη.

Μέσα στην εντιμότητα και την ειλικρίνεια των πράξεων της νιώθει μάλλον παρά βλέπει το βρόμικο παιχνίδι που παίχτηκε εις βάρος της.

Τα γεγονότα τρέχουν. Ό,τι φαινόταν ασήμαντο, τώρα μεγαλοποιείται εις βάρος της. Το ψέμα και η σπίλωση εξαντλούν την ευαισθησία της. Άγχος και αγωνία της προσφέρουν ως δώρο Χριστουγέννων. Κρατάει την αναπνοή της. Για να μην ειραγεί.

Ωστε εκείνοι οι περιβόητοι φάκελοι που σε στέλνουν για να μετανοήσεις δεν ήταν επιπόνηση;

*

Κάθεται στα καρφιά. Τα μαύρα της τα μάτια πυρετικά. Τα αισθησιακά της χείλη σφιγμένα σ' ένα είδος παραλληλισμού. Οι μέρες γιορτινές και κείνη προσπαθεί να πνίξει το άδικο μέσα στο κρασί.

Οι άνθρωποι της εξουσίας δεν συγχωρούν ούτε τους δικούς τους που δεν εντάχθηκαν στο σύστημα.

*

Στο πρόσωπο των ευνοημένων Ελλήνων των Βρυξελλών εκείνη συνάντησε το πιο ακραίο του κόσμου της εξουσίας. Οι θέσεις κλειδιά που κατέχουν τους προικίζουν με ένα ιδιαίτερο αριστοκρατικό ύφος και με μια έπαρση που άλλοτε ξυπνάει δέος κι άλλοτε αγανάκτηση. Κοινή τους τάση να αλλάζουν τον τόνο της συνομιλίας πουλώντας επιδέξια την ευγένεια.

Τα λόγια και οι πράξεις τους καλά μελετημένα.

Αρκετοί εκπρόσωποι του μαζεύονται την Κυριακή στο Φιλοσοφικό Καφενείο απέναντι από το Κοινοβούλιο. Εκεί συζητάνε τις ιδέες του Πλάτωνα θέλοντας να πείσουν τους συνομιλητές τους ότι ο κόσμος στον οποίο ζούμε είναι το ατελές αντίγραφο του ιδανικού κόσμου. Προσπαθούν μάλιστα να εξωθήσουν την ιδέα αυτή σε υψηλά συμπεράσματα καθώς διερευνάνε την ιδέα του απόλυτου. Διακατέχονται από τις πεποιθήσεις τους σε τέτοιο βαθμό που, όσο κι αν είναι καλές οι προθέσεις και οι επιθυμίες των οργανωτών η πεμπτοσύνη των συναντήσεων να έγκειται στην από κοινού αναζήτηση και στη διεύρυνση των προβληματισμών μακριά από ιδεολογισμούς, προλήψεις και φανατισμούς, το βασικό κίνητρο των «ελεύθερων» αυτών φιλοσοφικών συζητήσεων είναι να επιβάλλουν την ιδέα ότι αυτοί και μόνο είναι οι φορείς του οικουμενικού πνεύματος που περιέχει τη σκέψη των πάντων. Όλοι οι υπόλοιποι οφείλουν να ασπασθούν τις

ιδέες τους αν θέλουν να φτάσουν σε επίπεδο να καταλάβουν τον κόσμο που ζούμε και το οποίο μόνο η υψηλή διανόησή τους μπόρεσε να κατανοήσει.

Παλεύοντας να διασφαλίσουν τις ιδέες τους, το σχέδιο που υιοθετούν για να παγιώσουν εκείνους που βρέθηκαν αντιμέτωποι με τις πολύπλευρες όψεις του Κόσμου πέρα για πέρα ιδιοφυές. Ντυμένοι εξεζητημένα, τους πλησιάζουν με αριστοκρατική ευγένεια, με σοβαρό και περισπούδαστο ύφος τους ενθαρρύνουν να παίρνουν μέρος στις συζητήσεις και με εκδηλώσεις συμπάθειας αγκαλιάζουν τη συνεργασία τους.

Πέρα για πέρα ανυποψίαστη, εκείνη δε θα διστάσει να μιλήσει. Να μοιραστεί τις εμπειρίες της. Να υπερασπιστεί τις απόψεις της,. Κι εμβρόντητη θα ανακαλύψει ότι βρέθηκε εγκλωβισμένη.

Οι εννοούμενοι θεωρούν επικίνδυνες τις γνώσεις που πηγάζουν από εμπειρίες και επιβεβαιώνονται στα μονοπάτια της ζωής.

*

Σκέφτεται όλο και περισσότερο την επιθανάτια αγωνία της δασκάλας. Δε θα ξεχάσει ποτέ το στραμμένο ψηλά πρόσωπο που άφηγε να φανεί το θρίαμβο της νίκης.

Παρά τις διαφορές που τις χώριζαν, η ειλικρίνεια, η υπεράσπιση του δικαίου και η απαίτηση για ελεύθερη έκφραση στάθηκαν τα πιο δυνατά σημεία επαφής μεταξύ τους.

Βουζέλλες, 15.01.2007